LAUSUNTO 22.2.2018

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia:
E 122/2017 vp Valtioneuvoston selvitys: Yhteisen maatalouspolitiikan uudistus - Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Ruoan ja maanviljelyn tulevaisuus

Elintarviketeollisuusliiton lausunto valtioneuvoston selvitykseen yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevasta komission tiedonannosta

EU-maatalouspolitiikan linjauksilla on suuri merkitys elintarviketeollisuuden toimintaedellytyksiin niin Euroopassa kuin meillä Suomessa. Eurooppalainen elintarviketeollisuus ostaa ja jalostaa 70 prosenttia maataloustuotteista ja muodostaa liikevaihdoltaan ja työllistävien vaikutusten myötä Euroopan merkittävimmän teollisuudenalan. Yhteisen maatalouspolitiikan tuleekin tukea koko elintarviketuotannon, niin alkutuotannon kuin jalostavan teollisuuden, kannattavuuden ja kilpailukyvyn kehittymistä ja ottaa huomioon kuluttajien toiveet ja vaatimukset ruoantuotannolle.

Yhteiset toimet EU-tasolla ruoantuotannossa ovat edelleen relevantteja paitsi sisämarkkinoiden toimivuuden niin esimerkiksi ilmastonmuutokseen, veden ja ruoantuotantopinta-alan globaaliin riittävyyteen liittyvien haasteiden takia. Pitkän aikavälin haasteena niin Euroopassa kuin muuallakin maailmassa on riittävä ruoantuotanto kasvavalle väestömäärälle. EU:n ja Suomen tulee huolehtia mahdollisimman hyvin omasta tuotannostaan ja Suomella on pohjoisen syrjäisen sijaintinsa takia erityinen syy varmistaa ruokahuoltonsa myös kriisitilanteiden varalta.

Elintarviketeollisuusliitto ry pitää tärkeänä, että EU:n maatalouspolitiikassa huomioidaan jäsenmaiden erilaiset tuotanto-olosuhteet, jotta kannattavan maatalouden ja ruoantuotannon harjoittaminen eri puolilla Eurooppaa on mahdollista. Yhteinen maatalouspolitiikka luo pohjan elintarvikkeiden sisämarkkinoille, joista Suomikin hyötyy muun EU:n ollessa sen elintarvikeviennin merkittävin kohdealue. Yhteinen maatalouspolitiikka tukitoimineen toimii osaltaan myös ruokaturvan ja Euroopan yleisen sisäisen turvallisuuden varmistajana.

Elintarviketeollisuusliitto ry
Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki
Puhelin (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
Y-tunnus 0201092-3 • Kotipaikka Helsinki

Finlands Livsmedelsindustriförbund
Pasilankatu 2, PB 115, 00241 Helsingfors
Telefon (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Finnish Food and Drink Industries' Federation
Pasilankatu 2, P.O. Box 115, FI-00241 Helsinki
Telephone +358 9 148 871 • Fax +358 9 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Liitto pitää hyvänä, että komission tiedonannossa esitetään tukien suuntaamista aktiiviseen tuotantoon ja pidetään mahdollisena maksaa tuotantoon sidottuja tukia. Suomella tulee olla mahdollisuus sitoa tukia tiettyjen sektoreiden, kuten esimerkiksi valkuaiskasvien, maidontuotannon ja tärkkelysperunan tuotantoon. Komission linjaus politiikan muuttamisesta sellaiseksi, että jäsenmaille annettaisiin huomattavasti lisää valtaa päättää niiden alueella sovellettavien tukijärjestelmien sisällöstä, seurannasta, valvonnasta ja seuraamuksista, on kehitys oikeaan suuntaan.

Riskienhallintotoimien kehittäminen on edelleen tärkeää hintojen suuriin heilahduksiin, satotason rajuihin vaihteluihin ja mahdollisiin yhtäkkisiin vakaviin eläintautitilanteisiin varautumisessa. Samalla kun tulee etsiä uusia keinoja, on hyvä pitää keinovalikoimassa perinteiset interventio- ja yksityisen varastoinnin tukimahdollisuudet. Liitto yhtyy komission ja Suomen näkemykseen siitä, että suorat tuet ovat tärkeitä viljelijöiden tulotason vakauttajia.

Kansainväliset kauppasopimukset ovat tärkeitä myös suomalaiselle elintarviketeollisuudelle. Pienen maan etuna on, jos komissio pystyy helpottamaan elintarvikekaupan esteitä mahdollisimman pitkälle ilman pitkällisiä jokaisen jäsenmaan erikseen käymiä neuvotteluita kohdemaiden kanssa. Kansainvälisten kauppasopimusten myötä kaupankäynti vapautuu ja kilpailu sisämarkkinoilla kiristyy. EU:in tuotavien elintarvikkeiden tulee täyttää EU:n omalle tuotannolleen asettamat vaatimukset ja sektorikohtaiset herkkyydet on huomioitava vapaakauppaneuvotteluissa. EU:n eläinten hyvinvointi- ja ympäristösääntöjä tulee vaatia huomioiduksi entistä vahvemmin EU:n ja sen kauppakumppaneiden kahdenvälisissä sopimuksissa, kansainvälisen kaupan neuvotteluissa ja muussa kansainvälisessä toiminnassa.

EU:n maataloustuotteiden menekinedistämiseen ja tiedottamiseen on varattu aiempaa enemmän varoja. Toimintaan liittyvää ohjelmabyrokratiaa tulee edelleen oleellisesti vähentää, jotta pienenkin maan toimijoilla olisi mahdollisimman matala kynnys toimintaan suunnattujen varojen hyödyntämiseen.

Ilmastonmuutoksen torjuminen ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä eläinten hyvinvoinnin edistäminen tulee huomioida entistä vahvemmin tarjoten tuottajille tukielementtejä uusien käytäntöjen ja toimien edistämiseksi. Jo nykyisin voimassa olevien vaatimusten, kuten esimerkiksi sikojen hännäntypistämiskiellon, toimeenpanoon tulisi kiinnittää enemmän huomiota.

EU:n omavaraisuus on edelleen erittäin alhainen kotieläinsektorille tärkeän kasvivalkuaisen tuotannossa. Häiriöttömän toiminnan turvaamiseksi tulisi kehittää maatalouspolitiikan keinoja lisätä kasvivalkuaistuotantoa EU:ssa. Samalla EU:n tulee kuitenkin huolehtia siitä, että tärkeiden raaka-aineiden, kuten soijan, tuonti on mahdollista kohtuullisilla kustannuksilla. Eläinproteiinin käyttö rehuna tulee olla mukana valkuaisomavaraisuuden nostamisen keinovalikoimaa.

Elintarviketeollisuusliitto ei kannata EU-maatalouspolitiikan laajentamista käsittämään laajasti ravitsemusasioita uusine sääntöineen ja määräyksineen. Suomen yleinen tavoite on ollut byrokratian ja hallinnollisen taakan vähentäminen maatalouspolitiikan osa-alueilla eikä sitä tule lisätä uusille alueille. Koulujakeluohjelman kaltaisia ravitsemukseen liittyviä toimia liitto kannattaa.

Elintarvikeketjun toimivuus on tärkeää kaikille ketjun toimijoille. Tasapainoiset kaupalliset suhteet parantavat ketjun toimintaa ja hyödyttävät myös kuluttajaa. Sopimuskäytäntöjä ei kuitenkaan tule jäykistää ottamalla käyttöön sellaisia, jotka rajoittavat vapaata liiketoimintaa tai heikentäisivät suomalaisen elintarvikeketjun kilpailullista asemaa EU-sisämarkkinoilla. Elintarviketeollisuusliitto ei kannata poikkeusten lisäämistä kilpailulainsäädäntöön ja se vastustaa jalostusportaan yritysten hinta- ja marginaalitietojen paljastuspakkoa. Liitto sen sijaan kannattaa eri tuotteiden kysyntä- ja kulutustietojen kokomaista kaikkien saataville, jotta markkinatilanteen kehittymisestä ja eri tuoteryhmien ja -sektoreiden koosta olisi enemmän tietoa niin alkutuotannon kuin teollisuuden kasvua tukevien investointien perustaksi.

Liitto yhtyy Suomen kantaan siitä, että EU-rahoitus maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen tulee pitää niille asetettujen tavoitteiden edellyttämällä tasolla. Suomen on myös järkevää tavoitella YMP:n kokonaisuuden osalta mahdollisimman korkeaa saantoa jäsenmaksunsa vastikkeeksi.

Kunnioittavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

Pia Pohja
toimitusjohtaja